

ת"פ 49115/08/16 - מדינת ישראל נגד משה סלומון

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 49115-08-16 מדינת ישראל נ' סלומון
תיק חיצוני: 8963/2016

בפני	כבוד השופטת שרון לארי-בבלי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	משה סלומון

החלטה

בפניי בקשה למחיקת כתב אישום.

רקע

1. נגד הנאשם הוגש, על ידי משטרת ישראל- ענף תביעות, כתב אישום המייחס לו עבירות של איזמים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**), תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו לפי סעיף 273 לחוק העונשין ושימוש בכח או באיזמים למנוע מעצר לפי סעיף 47(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)(נוסח משולב), התשכ"ט-1969.

2. על פי חלקו הכללי של כתב האישום, ביום 06.01.2016 בשעה 21:00 הגיעו שוטרים לישיבת "תום ודעת" על מנת לבצע ביקורת לאדם שהיה עצור בישיבה במעצר בית. אחרים שאינם ידועים למאשימה נעלו את השוטרים בתוך הישיבה, ורק לאחר מספר דקות אפשרו להם לצאת. לאחר יציאתם החלה התקהלות גדולה סביב רכבם של השוטרים, אשר מנעה מהם לעזוב את המקום. השוטרים חיכו לתגבורת שתבוא לחלצם מן ההתקהלות, כאשר ההמונים צעקו לעברם "נאצים" וכן דפקו על רכבם על מנת לנסות ולפתוח את הדלתות.

3. בתוך כך התקרב הנאשם אל עבר השוטרים והחל לצעוק "**נאצים, נאצים, תעזבו אותו**". כאשר השוטר אמיר ביקש מן הנאשם להתרחק, הנאשם לא שמע להוראותיו והשוטר אמיר הדף אותו אחורה.

4. הנאשם הוציא פנקס וביקש מהשוטר אמיר להזדהות. כשהשוטר אמיר ביקש לרשום את פרטיו בפנקסו של הנאשם, הנאשם תקף אותו ע"י שהכה אותו באגרוף לגרון. בשלב זה הודיעו השוטרים לנאשם כי הוא עצור. הנאשם התנגד למעצרו בכך שהשתולל. בהמשך, כשהנאשם אזוק ביד אחת, המשיך להשתולל בניידת וחבט באמצעות מרפקו בצלעותיו של השוטר אסטבן שישב לידו, ולאחר נסיעה קצרה נאזק גם בידו השנייה.

5. עוד במהלך הנסיעה בניידת איים הנאשם על השוטר אמיר באומרו "יא נאצי, אני ארדוף אחרך, אראה לך, בוא נהיה אחד על אחד, לא משנה לי אם אני אזוק", וכן בהגיעו לתחנת המשטרה איים על השוטר יקיר באומרו "ניפגש אחר כך פנים מול פנים, בלי אזיקים, את שלושתכם הייתי מפרק".

6. בדיון מיום 28.11.16 טען ב"כ הנאשם כי העברת התיק מן הפרקליטות לתביעות ירושלים נעשתה בחוסר סמכות וכתוצאה מכך נגרם לנאשם עיוות דין. לטענתו, לא ייתכן שבתיק בו תקפו השוטרים את הנאשם, תיוצג המדינה על ידי שוטר. הדרך היחידה שניתן להצדיק את העברת התיק לתביעות הינה כי עבירת האיזמים היא העבירה המרכזית.

7. ב"כ המאשימה טען כי לשאלה האם קיימת סמכות להעביר את התיק יש להשיב בחיוב. לדידו, טענה בדבר חוסר סמכות איננה צריכה להיבדק מול המותב השומע את התיק, ואם ב"כ הנאשם טוען כי שיקול הדעת של הפרקליט היה בלתי סביר, אזי המקום לבחינת החלטה זו הינה בהליך נפרד, על דרך של עתירה מנהלית.

8. בהחלטתי מיום 28.11.16 הוריתי לפרקליטות מחוז ירושלים להתייחס לסוגיה דנן, ולנמק את העברת התיק אל התביעה המשטרתית.

טיעוני הצדדים

9. ביום 27.12.2016 נתקבלה עמדת הפרקליטות. מן התגובה עולה כי המשנה לפרקליטת המחוז, מר דני ויטמן, החליט מתוקף סמכותו להעביר את תיק החקירה להמשך טיפול תביעות ירושלים מן הטעם שעבירת תקיפת השוטר כרוכה לאירוע המרכזי הטומן בחובו עבירות של הפרעה לשוטר, עבירה המצויה בסמכות התביעה המשטרתית.

10. עוד נטען, כי לאחר בחינת חומר הראיות על ידי תביעות ירושלים, נמצא כי נכון יהיה להגיש שני כתבי אישום נפרדים, נגד הנאשם ונגד הקטינים, כאשר הקטינים הואשמו בעבירות שעיקרן הפרעה לשוטר. הפרדת כתבי האישום, כך נטען, נעשתה משיקולים שאין מקום להעמיד באירוע המדובר את הנאשם ואת הקטינים לדין באותו כתב אישום.

11. ביום 27.01.17 נתקבלה תגובתו של ב"כ הנאשם, אשר ביקש לדחות את טיעוני הפרקליטות ממספר טעמים. ראשית, כך טוען ב"כ הנאשם, ההחלטה להגיש כתבי אישום נפרדים נגד הנאשם ונגד הקטינים המעורבים יש בה דווקא כדי לחזק את טענתו שלו, והיא שראוי שכתב האישום נגד הנאשם יוגש כדין על ידי הפרקליטות. כך גם קיומם של שני תיקי חקירה נפרדים, על פי כתב העברה, יש בהם להדגיש כי החלטה אמורה הייתה להתקבל בכל אחד מתיקי החקירה בנפרד. שנית, החלטת הפרקליטות להעביר התיק לתביעה המשטרתית אינה מנומקת דיה, ונראה כי שיקולי היעילות קיבלו את הבכורה. שלישית, התנאי להעברת תיק לתביעה המשטרתית, לפיו ההעברה נעשית "בשל היעדר חומרה יתרה בנסיבות ביצוע העבירות ואי מורכבות הראיות", איננו מוזכר כלל בכתב העברה וממילא איננו מתקיים. רביעית, אין כל קשר בין אירוע ההפרעה לשוטרים המיוחס לקטינים לבין עבירת תקיפת השוטר המיוחסת לנאשם. לבסוף טען כי הפרקטיקה לפיה עבירות של תקיפת שוטרים יועברו לתביעה המשטרתית

דין והכרעה

12. הסוגיה שהובאה לפתחי עוסקת במרקם היחסים שבין הפרקליטות לתביעה המשטרית, וסמכות כל אחד מן הגופים בהגשת כתבי אישום. המסגרת הנורמטיבית אשר מסדירה חלוקה זו מצויה בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ).

13. חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 62- הוראת שעה), התשע"א-2010, קובע, בין היתר, הוראות בדבר חלוקת הטיפול בחומר חקירה בין הפרקליטות לבין התביעה המשטרית. יוער כי ההסדר האמור נקבע בהוראת שעה על מנת לאפשר מעקב אחר יישום ההסדר, והוארך מעת לעת על מנת להמשיך ולבחון הסדר זה. הוראת השעה אושרה והפכה להסדר קבע חקיקתי ביום 01.01.2017.

14. סעיף 60(ב) לחסד"פ מורה בזה הלשון:

60. (א)

(ב) חומר שהושג בחקירה בעבירת פשע למעט עבירות כאמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), **או בעבירת עוון המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה א'**, תעבירו המשטרה לפרקליט מחוז, לטיפולו של פרקליט. (הדגשות לא במקור- ש.ל.ב.)

15. עבירת תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו לפי ס' 273 לחוק העונשין הינה עבירת עוון המופיעה בחלק א' של התוספת הראשונה, ועל כן הגשת כתב אישום בעבירה זו מצויה בסמכות הפרקליטות.

16. מנגד, סעיף 60(ד) לחסד"פ מעניק לפרקליט המחוז את הסמכות להעביר את התיק לתביעה המשטרית, אם מצא כי מוצדק לעשות זאת ובהתאם לתנאים שנקבעו בחוק:

60. ...

(ד) חומר שהושג בחקירה בעבירה המנויה **בחלק ג' לתוספת ראשונה א'**, תעבירו המשטרה לפרקליט מחוז, לטיפולו של פרקליט, אלא אם כן החליט פרקליט המחוז, בתיק מסוים, **כי בשל העדר חומרה יתרה בנסיבות ביצוע העבירה ואי-מורכבות הראיות**, מוצדק להעביר את התיק לטיפולו של תובע משטרתי שהוא עורך דין המשרת ביחידת התביעות. (הדגשות לא במקור- ש.ל.ב.)

17. **חלק ג' לתוספת הראשונה**, שעניינו תיקים שיכול פרקליט המחוז להעביר לתביעה המשטרית בשל העדר חומרה יתרה ואי מורכבות הראיות, כולל, בין היתר:

(ד) עבירה אחרת שבטיפול פרקליט ואינה בסמכותו הייחודית של בית משפט מחוזי,

שנחקרה יחד עם עבירה שבטיפול תובע משטרתי והיא כרוכה ושלובה בה, ואשר פרקליט מחוז מצא כי בנסיבות העניין, העבירה שבטיפול התובע המשטרתי היא העבירה המרכזית.

18. מן האמור לעיל נראה כי בהתקיים שני תנאים מרכזיים ומצטברים יכולה הפרקליטות להעביר הטיפול בתיק אל התביעה המשטרתית: **האחד**, העדר חומרה יתרה ואי מורכבות הראיות בתיק. **השני**, העבירה שבטיפול הפרקליטות כרוכה ושלובה בעבירה המרכזית אשר בטיפול התביעה המשטרתית.

19. בתי המשפט השונים נתקלים בעבירת תקיפת שוטר במילוי תפקידו חדשות לבקרים. יש ומדובר באירועים במסגרתם הופעלה אף אלימות שוטרים כלפי נאשם, שאז אף יתכן כי תוגש תלונה למח"ש על ידי הנאשם.

20. ההחלטה לכלול עבירה זו בחלק א' של התוספת הראשונה, ובכך לקבוע כי טיפולה יעשה על ידי הפרקליטות, נועד למנוע מצב שבו כתב אישום בעבירת תקיפת שוטר מוגש על ידי תובע משטרתי, שכן אז מצוי התובע המשטרתי בניגוד עניינים מובנה בו נבחנת אשמתו של נאשם בעבירת אלימות שבוצעה כלפי שוטר אחר, עמיתו של התובע המשטרתי. ברי כי אין הדבר מתיישב עם עקרונות המשפט הפלילי וזכויותיו הבסיסיות של נאשם במסגרת ההליך המתנהל כנגדו (על הזכות להליך הוגן במשפט הפלילי ראו בג"ץ 11339/05 **מדינת ישראל נ' בית המשפט המחוזי בבאר שבע** (פורסם בנבו, 08.10.06)).

21. מן הידועות בהלכות בית המשפט העליון היא כי את כוונת המחוקק יש לאתר באמצעות פרשנות מילולית ותכליתית (ר' לדוגמה בג"ץ 10451/08 **סיעת קדימה בכנסת נ' יושבת ראש הכנסת** (פורסם בנבו, 23.02.11)). במקרה דנן, התכלית העומדת מאחורי מניעת הגשת כתבי אישום בעבירה דנן על ידי התביעה המשטרתית לא נמצאת בדברי ההסבר לחוק, אולם עיון בפרוטוקול וועדת חוקה חוק המשפט מלמד על כך שסוגיה דנן אכן הועלתה בוועדה במסגרת הדיונים שהתנהלו סביב ההסדר המדובר:

"החשוב ביותר הוא הנושא שפרקליט מחוז הדרום רצה להתייחס אליו, כי זה משהו שקשור למהות העבודה, משהו מבני, של ניגוד עניינים מבני. אחת העבירות שכללנו ברשימות של הפרקליטות הן עבירות נגד שוטרים, עבירה של תקיפת שוטר. ברור היה לוועדה, שעבירות כאלה, מטבע הדברים, יכולות ליצור קשיים בטיפול של תביעה משטרתית בתיקים שמבחינה מוסדית שייכים לאותו מוסד. רצינו שהעצמאות תישמר והבקרה על חקירה שמסתיימת - מי שיגיש את כתב האישום וינהל אותה, יהיה פרקליט. **ולכן כללנו את העבירות האלה ברשימה של הפרקליטות, וזאת היתה הכוונה, שככלל, הפרקליטות תנהל את התיקים.**"

(ראו פרוט' מס' 72 מוועדת החוקה, חוק ומשפט מיום ב' כסלו התשע"ד, 05.11.13)

22. זאת ועוד, הגשת כתב אישום בעבירה של תקיפת שוטר על ידי הפרקליטות ולא על ידי תובע משטרתי מתיישבת אף עם אופן הטיפול בחקירת עבירות שבוצעו על ידי שוטרים. במקרים מסוג זה, אין המשטרה חוקרת את שוטריה, והחקירה נעשית על ידי מחלקת חקירות שוטרים במשרד המשפטים (ר' עמוד 4

סעיף 49ט (א) לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971 וכן ראו הנחיית פרקליט המדינה מס' 4.3 שעניינה חלוקת העבודה בין הפרקליטות לבין המשטרה בנוגע לעבירות תעבורה שבהן מעורבים שוטרים).

23. ודוק: לפרקליט המחוז סמכות להעביר את תיק החקירה בהתאם לתנאים הקבועים בחוק, ואשר צוינו לעיל. סלע המחלוקת במקרה דנן הינה האם עמדה פרקליטות המחוז בתנאים ואם הכריכה במקרה זה בדין היא.

24. כפי שיפורט להלן, מצאתי כי יש ממש בטענותיו של ב"כ הנאשם, וכי סמכות הגשת כתב האישום במקרה דנן, בעבירה של תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו, הינה בידי הפרקליטות.

25. טען ב"כ הנאשם כי אין התייחסות בכתב ההעברה, שנשלח מהפרקליטות לתביעה המשטרתית, לתנאי הראשון המנוי בסעיף 60(ד) לחסד"פ והוא העדר חומרה יתרה בנסיבות ביצוע העבירה ואי מורכבות הראיות. כתב ההעברה אכן אינו מתייחס לתנאי זה. ב"כ הנאשם טוען כי מדובר בתיק מורכב, וזאת נוכח 13 עדי תביעה המופיעים בכתב האישום, קיומו של סרטון וכן התראת המאסר. מוכנה אני להניח כי אכן עסקינן בתיק מורכב יחסית, אולם תנאי זה יתברר ויתגלה בזמן ניהול התיק ושמיעת העדים.

26. לעניין התנאי השני, מצאתי כי עבירת תקיפת השוטר אשר בסמכות הפרקליטות הינה העבירה המרכזית ואין היא כרוכה ושלובה עם העבירות שבסמכות התביעה המשטרתית, והכל על פי המפורט לעיל.

27. הפרקליטות בתגובתה ציינה כי תיק החקירה כולל מספר מעורבים, בהם הנאשם וקטינים נוספים, באירוע שכלל התפרעות במקום ציבורי והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. כמו כן, כתב ההעברה מציין כי העבירה המרכזית הנה הפרעה לשוטר. ברם, הנאשם כלל לא מוזכר בסעיפים 2-4 לחלקו הכללי של כתב האישום, ואף לא מואשם בעבירות של התפרעות במקום ציבורי והפרעה לשוטר. על פניו, כך על פי כתב האישום, נראה כי כלל לא מיוחסת לנאשם שהות בישיבת "תום ודעת" בה התרחשה ההתפרעות המדוברת.

28. ההחלטה להגיש כתבי אישום נפרדים, נגד הקטינים ונגד הנאשם, החלטה נכונה ובדין היא. ברם, העבירה המרכזית בכתב האישום שבפניי היא עבירת תקיפת השוטר במילוי תפקידו. עבירת האיומים ועבירת שימוש בכוח או באיומים למניעת מעצר התרחשו לכאורה לאחר תקיפת השוטרים.

29. יכול והאירוע המיוחס לנאשם קרה **בעקבות או לאחר** אירוע ההתפרעות וההפרעה לשוטרים המיוחס לנאשמים הקטינים, אולם מקום בו לנאשם כלל לא מיוחסת השתתפות בהתפרעות, הרי שיש לראות בתקיפת השוטר בעת מילוי תפקידו כעבירה המרכזית המיוחסת לנאשם.

30. מן האמור לעיל עולה כי התנאים בס"ק (ד) בחלק ג' לתוספת הראשונה לא מתקיימים, במובן זה שעבירת תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו אשר בסמכות הפרקליטות היא העבירה המרכזית בכתב

האישום, ומשכך לא ניתן לכרוך אותה עם העבירות הנוספות בכתב האישום אשר בסמכות התביעה המשטרית.

31. לדידי, הדבר מקבל משנה תוקף כאשר עסקינן בעבירת תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו, שכן הגשת כתב אישום בעניין זה על ידי התביעה המשטרית יש בה כדי לפגוע בטוהר ההליך וליצור ניגוד עניינים שיש בו לפגוע הן בזכויות הנאשם והן באמון הציבור במערכת האכיפה והמשפט. ברי כי פרשנות ראויה ונכונה של החוק היא כזו השמה דגש גם לתכלית החקיקתית (ראו גם בת"פ 4964-12-10 **מדינת ישראל נ' דואני** (פורסם בנבו, 02.10.13); ת"פ 42344-11-10 **מדינת ישראל נ' אלמו** (פורסם בנבו, 09.01.11)(להלן: **עניין אלמו**)).

32. ויודגש, כי אין בהחלטה זו כדי לפגוע בסמכות פרקליטות המחוז לעשות שימוש בסמכות שניתנה לה בחוק ולהעביר הטיפול בעבירת תקיפת שוטר לתביעה המשטרית, אולם ראוי כי שימוש זה ישמר למקרים בהם העבירה המרכזית בה מואשם הנאשם הינה עבירה בסמכותה של התביעה המשטרית, ועבירת תקיפת השוטר כרוכה ושלווה בה כלשון הסעיף, ואין זה המצב בענייננו.

נפקות ההחלטה

33. סעיף 60(ו) לחסד"פ מתייחס לתוצאה האופרטיבית הנובעת מטיפול בחומר חקירה שלא לפי סעיף זה בציינו:

"טיפול בחומר חקירה בידי פרקליט או בידי תובע משטרתי שלא על פי חלוקת הטיפול הקבועה בסעיף זה, אין בו כשלעצמו כדי לפסול הליך פלילי, ובלבד שלא נגרם לנאשם אי-צדק"

34. בדברי ההסבר לסעיף המצוין לעיל אשר בשעתו היה סעיף 60(י), נכתב:

מאחר שמדובר בחלוקה פנימית מוסכמת של טיפול בין גורמי תביעה מוסמכים, מוצע לקבוע מפורשות, כדי למנוע ספקות, כי טיפול בחומר חקירה שלא לפי הוראות הסעיף, היינו נקיטת הליכים כמו שימוש, הגשת כתב אישום וניהול ההליך, גם אם בוצעו בידי תובע או פרקליט, שלא על פי חלוקת הטיפול שנקבעה לפי סעיף זה, אין בו כשלעצמו כדי לפסול את ההליך הפלילי.

(ר' דברי הסבר להצעת חוק סדר הדין הפלילי (חלוקת הטיפול בחומר חקירה בין הפרקליטות לתביעה המשטרית)(תיקון מס' 64), התש"ע-2010 (הצעת חוק הממשלה- 500, ב' בניסן התש"ע-2010, עמ' 979)

35. אינני שותפה לדעת ב"כ הנאשם כי נגרם לנאשם אי צדק מהותי אשר מצדיק פסילת ההליך המתנהל נגדו. המדובר בשלבים ראשונים של ההליך, הנאשם יקבל את יומו בבית המשפט הן במסגרת ההליך המתנהל נגדו והן במסגרת טענותיו בדבר אלימות שוטרים כלפיו.

36. עוד יצוין, ומבלי להרחיב היריעה, שגם על פי דוקטרינת הבטלות היחסית שאומצה

במשפט הישראלי אין מקום לעקירת ההליך כולו מן השורש. בהתאם לדוק' זו אין קיומו של פגם שנפל בהחלטת רשות יוביל לבטלות מידית, ויש לבחון הפגם על רקע הנסיבות הפרטניות של כל מקרה (ר' ע"פ 1523/05 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 02.03.06)). כפי שפורט לעיל, אין הנסיבות במקרה דנן מצדיקות ביטולו של כתב האישום כולו.

37. תוצאה זו מתיישבת בעיניי גם עם דוקטרינת ההגנה מן הצדק. כזכור, בחינת החלטה של טענה זו כוללת שלושה שלבים, כאשר בשלב השלישי נדרש בית המשפט לבחון האם ניתן לרפא הפגם באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב האישום (ראו ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ', נט' (6) 776 (31.03.2005)).

38. נוכח האמור לעיל, מצאתי כי דרכו של בית המשפט בעניין אלמו מתאימה גם במקרה דנן, ונכון יהיה אם פרקליטות מחוז ירושלים תמשיך בניהול התיק מנקודה זו ואילך. פרקליטת מחוז ירושלים תודיע לבית המשפט אם בכוונתה להשיב את ניהול ההליך לידי הפרקליטות. לא תודיע - תימחק עבירת תקיפת השוטר בעת מילוי תפקידו לפי ס' 273 לחוק העונשין מכתב האישום.

39. לסיים, מצאתי לשוב ולהדגיש כי עבירת תקיפת השוטר בעת מילוי תפקידו עבירה מורכבת היא, ומגלמת את הקושי המובנה של המדינה המאשימה אדם בתקיפת אחד מעובדיה שלה. בנסיבות המקרה דנן, ובמלאכת האיזונים אשר נדרש בית המשפט לבצע, מצאתי כי על תחושת הצדק וטוהר ההליך לקבל את הבכורה.

מזכירות תשלח העתק ההחלטה לצדדים ולפרקליטות מחוז ירושלים.

המשך דיון ביום 8.6.17 בשעה 13:00. הנאשם יתייצב.

ניתנה 14/03/2017